

DOA/FSK, Insändning av vattenlevande djur

Insändningsinstruktion för fisk, kräftdjur och blötdjur

Kontakta alltid fisksektionens jourhavande före insändandet. Packningsmaterial och transportlådor för fisk, kräftdjur och blötdjur samt adresskort för insändning beställs från SVA fisk, telefon 018-67 41 71 eller fiskjour@sva.se.

För olika transportmöjligheter, se [Skicka in prover och djurkroppar](#). Levande djur kan **inte** skickas med PostNord.

Vi rekommenderar att du skickar in kroppen måndag – onsdag. Risken är annars att den inte hinner komma fram till oss innan fredagen.

För att kunna analysera ett inskickat material på bästa sätt, är det viktigt att det förpackas och transporteras så att det inte förstörs eller det blir läckage under transporten. Följ därför alltid nedanstående instruktion avseende det just du ska skicka in.

Skicka in nydöd (kyld) fisk

Detta behöver du för att packa fisk rätt:

- Tre plastpåsar
- Tre buntband
- Absorberande material, till exempel hushållspapper
- Kylklampar
- Frigolitlåda

Gör så här:

Se SVA:s film om [hur du packar kyld fisk](#)

Se instruktionen med bilder [Packa fisk – rätt och säkert \(pdf\)](#)

1. Lägg fisken i en påse. Har du fisk från flera olika kar? Använd en påse per kar. Snurra toppen på påsen, vik och tillslut väl med ett buntband.
2. Lägg absorberande material och kylklampar i botten av en ny påse. Stoppa i påsen med fisk. Förslut påsen på samma sätt som under punkt 1.
OBSERVERA! Använd alltid riktiga kylklampar. Man får inte tillverka egna kylklampar genom att frysa vatten i plastpåsar, Dessa har inte samma kylkapacitet som kylklampar och riskerar dessutom att läcka under transporten. Kylklampar bör inte läggas direkt mot fisken, risk finns då för att frysskador uppstår på fiskens hud.
3. Lägg allt i ytterligare en påse och förslut med buntband. Om flera påsar fisk med skickas, märk påsarna och ange samma märkning på remissen.

4. Placera den packade fisken i frigolitlådan. Fyll ut eventuellt tomrum i lådan med något lätt fyllnadsmaterial, till exempel tidningar. Tejpa igen frigolitlådan med silvertejp eller motsvarande, först med tejp runt hela lockets kant, därefter med ett kryss av tejp över lock och ner förbi lockets kanter.
5. Placera frigolitlådan samt ifylld remiss (i en plastficka) i medföljande pappkartong. Tejpa kartongen väl för att förhindra att den går upp under transporten, lägg ett par varv med tejp runt kartongen för ökad stadga.
6. Fäst adresskortet på kartongens ovansida, men inte över en tejpad skarv.

Skicka in levande fisk

Levande fisk ska skickas i rena plastpåsar (tjocklek minst 0,08 millimeter) innehållande 30 procent vatten (kylt) och fisk samt 70 procent syrgas (eventuellt luft, OBS! ej utandningsluft).

Detta behöver du för att packa levande fisk rätt:

- Tre plastpåsar
- Tre buntband
- Eventuellt syrgas
- Absorberande material, till exempel hushållspapper
- Kylklampar
- Frigolitlåda

Gör så här:

1. Placera fisken i en påse och tillsätt eventuellt syre
2. Tillslut påsen väl med ett buntband (bild 1).
3. Vira in den förslutna påsen i absorberande material, till exempel hushållspapper (bild 2).
4. Lägg allt i ytterligare en påse, förslut med buntband, sedan i ytterligare en påse som försluts på samma sätt. Kylklampar läggs i påse två eller tre. Om flera påsar fisk med skickas, märk påsarna och ange samma märkning på remissen (bild 3).
5. Placera den packade fisken i en frigolitlåda eller annan kyllåda.
6. Ifylld remiss läggs i en separat plastficka i paketet.
7. Tejpa igen paketet med silvertejp eller motsvarande, först med tejp runt hela lockets kant, därefter med ett kryss av tejp över lock och ner förbi lockets kanter.
8. Märk paketet med ”Denna sida upp” på locket.

Bild 1

Bild 2

Bild 3

OBSERVERA!

1. Använd alltid riktiga kylklampar. Man får inte tillverka egna kylklampar genom att frysa vatten i plastpåsar, Dessa har inte samma kylkapacitet som kylklampar och riskerar dessutom att läcka under transporten.
2. Om akvariefisk/tropisk fisk skickas levande ska kylklampar INTE användas eftersom fisken då fryser ihjäl!
3. Ring alltid transportören för att kontrollera att de tar emot denna typ av försändelse.

Skicka in levande kräftor eller blötdjur

Detta behöver du för att packa levande kräftor/blötdjur rätt:

- Fukthållande material, till exempel tång för marina djur, vattenväxter eller våt disktrasa för sötvattensdjur
- Kylklampar
- Frigolitlåda

Gör så här:

1. Lägg fuktat (ej drypande vått) fukthållande material och kylklampar i botten på frigolitlådan.
2. Placera de levande kräftdjuren eller blötdjuren på det fukthållande materialet.
3. Ifyllt remiss läggs i en separat plastficka i paketet.
4. Tejpa igen paketet med silvertejp eller motsvarande, först med tejp runt hela lockets kant, därefter med ett kryss av tejp över lock och ner förbi lockets kanter.
5. Märk paketet med "Denna sida upp" på locket.

Observera!

1. Använd alltid riktiga kylklampar. Man får inte tillverka egna kylklampar genom att frysa vatten i plastpåsar, Dessa har inte samma kylkapacitet som kylklampar och riskerar dessutom att läcka under transporten.
2. Ring alltid transportören för att kontrollera att de tar emot denna typ av försändelse.

Skicka in spritfixerat material (kräftor eller material för parasitundersökning)

Döda kräftor kan spritfixeras inför transport. För undersökning av enskilda parasiter är färsk **kylförvarad** fisk eller färska organprov med parasiter ofta lämpligast. Om fisken/provet riskerar att förstöras (mer än 2 - 3 dagars kylförvaring) bör materialet spritfixeras.

Detta behöver du för att packa spritfixerat material rätt:

- Tätslutande burk med skruvkork
- 70-procentig spritlösning - se "Beredning av spritlösning" nedan
- Absorberande material, till exempel hushållspapper
- Dubbla plastpåsar
- Två buntband
- Frigolitlåda

Gör så här – trelagersprincipen:

1. Placera kräfta/parasit/mjukvävnad innehållande parasiter i den tättslutande behållaren.

2. Fyll behållaren med sprit minst två centimeter över djuret/provet och skruva på locket ordentligt (bild1).
3. Vira in den förslutna behållaren i absorberande material, till exempel hushållspapper (bild 2).
4. Lägg allt i en påse, förslut med buntband, sedan i ytterligare en påse som försluts på samma sätt. Om flera behållare skickas, märk dem och ange samma märkning på remissen (bild3).
5. Placera materialet i en frigolitlåda. Fyll ut eventuellt tomrum i lådan med något lätt fyllnadsmaterial, t ex tidningar. Tejpa igen frigolitlådan med silvertejp eller motsvarande, först med tejp runt hela locket kant, därefter med ett kryss av tejp över lock och ner förbi locket kanter.
6. Placera frigolitlådan samt ifylld remiss (i en plastficka) i medföljande pappkartong. Tejpa kartongen väl för att förhindra att den går upp under transporten, lägg ett par varv med tejp runt kartongen för ökad stadga.
7. Fäst adresskortet på kartongens ovansida, men inte över en tejpad skarv.

Bild 1

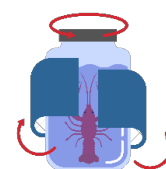

Bild 2

Bild 3

För punkt 5 - 7 kan du även se [bilder 4 - 8 i instruktionen för Packa fisk – rätt och säkert \(pdf\)](#).

Beredning av spritlösning

70-procentig spritlösning bereds genom att ta 2 delar T-röd (95-procentig etanol) + 1 del vatten.

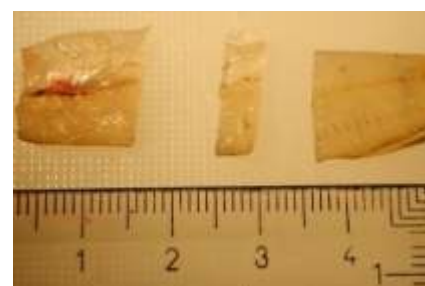
Observera!

1. Glasburkar bör inte användas då de kan gå sönder under transporten
2. Plastburkar utan tättslutande skruvkork får inte användas då risken för läckage från sådana burkar är stor

Skicka in formalinfixerat material (för histopatologisk undersökning)

Material fixerat i formalin (formaldehydlösning) används för mikroskopiska undersökningar av organ (histopatologi).

- För helkroppsfixering av liten fisk (mindre än 10 gram) – buköppna för att underlätta fixering.
- För större fisk - skär ut organ/organbit (max bredd 0,5 cm) och placera i tättslutande behållare med 4-procentig formalin.
- Mängden formalin ska vara minst 10 gånger provets volym.
- För optimalt undersökningsresultat bör både frisk och förändrad vävnad tas ut från djuret, [se skiss \(pdf\)](#).

Organbit (max bredd 0,5 cm) för formalinfixering. Foto: Anders Alfjorden/SVA

Observera! Iakttag de skyddsföreskrifter som gäller (levereras tillsammans med formalinet). Formalin är en giftig substans och bör hanteras därefter.

Detta behöver du för att packa formalinfixerat material rätt:

- Handskar (tillhandahålls av SVA Fisk)
- Rör eller burkar med 4-procentig formalinlösning (tillhandahålls av SVA Fisk)
- Absorberande material, till exempel hushållspapper
- Transportbehållare med skruvkork
- Plastpåse
- Buntband
- Frigolitlåda

Gör så här:

1. Använd handskar! Placera det uttagna vävnadsprovet i formalinbehållaren. Om flera behållare skickas, märk dem och ange samma märkning på remissen.
2. Vira in den förslutna behållaren i absorberande material, till exempel hushållspapper.
3. Placera formalinbehållaren med absorberande material i transportbehållaren och skruva på locket.
4. Lägg allt i en påse och förslut med buntband.
5. Placera materialet i en frigolitlåda. Fyll ut eventuellt tomrum i lådan med något lätt fyllnadsmaterial, till exempel tidningar. Tejpa igen frigolitlådan med silvertejp eller motsvarande, först med tejp runt hela lockets kant, därefter med ett kryss av tejp över lock och ner förbi lockets kanter.
6. Placera frigolitlådan samt ifylld remiss (i en plastficka) i medföljande pappkartong. Tejpa kartongen väl för att förhindra att den går upp under transporten, lägg ett par varv med tejp runt kartongen för ökad stadga.
7. Fäst adresskortet på kartongens ovansida, men inte över en tejpad skarv.

För punkt 5 - 7 kan du även se [bilder 4 - 8 i instruktionen för Packa fisk – rätt och säkert \(pdf\)](#).

Skicka in fryst material

Fryst fisk lämpar sig inte för mikroskopi (histopatologi) eller för parasitundersökningar. Frysta fiskar kan användas för bakterie- och viss virusprovtagning men endast då färska kylförvarade fiskar inte finns att tillgå.

Eventuella förgiftningar kan diagnostiseras på fryst material. Vid misstänkt utsläpp/miljöpåverkan bör ett stort antal fiskar samlas in och frysas.

Frys fisken snarast efter infångandet i märkta plastpåsar avsedda för infrysning (stykkeförpackade).

Fisken packas för transport till SVA **på samma sätt som nydöd (kyld) fisk**.